

บทที่ 2

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์แนวโน้มของธุรกิจ โดยใช้การวิเคราะห์ทางการเงินของธุรกิจ สังก่อเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา กรณีศึกษา บริษัท ไทยอินเตอร์เทค จำกัด ได้อาศัยข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทเพื่อนำมาวิเคราะห์แนวโน้มของธุรกิจ โดยมีแนวคิดทางการเงินที่เกี่ยวข้องได้แก่

- 1 แนวคิดการวิเคราะห์โดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง
- 2 แนวคิดการวิเคราะห์โดยวิธีอัตราร้อยละของแนวโน้ม
- 3 แนวคิดการวิเคราะห์อัตราส่วน
- 4 แนวคิดวิธีคู่ปองท์
- 5 แนวคิดการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

แนวคิดการวิเคราะห์โดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง (Common Size Analysis)

เพชร ชุมทรัพย์ (2538) เป็นการลดตัวเลขของรายการแต่ละรายการที่ปรากฏในงบดุลและงบกำไรขาดทุนให้เป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม หรือเป็นอัตราร้อยละของหนี้สินและทุนรวม หรือเป็นอัตราร้อยละต่อยอดขายสุทธิ การวิเคราะห์โดยวิธีนี้หากใช้ข้อมูลเพียงปีเดียวจะบอกให้ทราบเพียงโครงสร้างของงบการเงินนั้น ในปีนั้น ๆ แต่หากวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบงบการเงินมากกว่าหนึ่งปีจะบอกให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของงบการเงินนั้น ๆ ของบริษัท ซึ่งสามารถแยกการวิเคราะห์ได้เป็น

1. วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบดุล เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างของงบดุล โดยวิเคราะห์ทีละด้าน โดยเทียบสินทรัพย์รวมให้เท่ากับร้อยละ แล้วเปรียบเทียบส่วนประกอบของสินทรัพย์รวมให้เป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม แล้วจึงวิเคราะห์ด้านหนี้สินและทุนในทำนองเดียวกัน โดยเทียบหนี้สินและทุนเท่ากับร้อยละ แล้วเปรียบเทียบส่วนประกอบของหนี้สินและทุนให้เป็นอัตราร้อยละของหนี้สินและทุน การวิเคราะห์ทั้งงบดุลโดยวิธีนี้ จะทำให้ทราบถึงโครงสร้างของสินทรัพย์และโครงสร้างของหนี้สินและทุนของบริษัท
2. วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบกำไรขาดทุน เป็นการย่อส่วนโครงสร้างงบกำไรขาดทุน

ให้เป็นอัตราร้อยละของยอดขายสุทธิในปีที่ต้องการวิเคราะห์ การอ่านงบกำไรขาดทุนเพียงปีเดียว จะทำให้ทราบถึงโครงสร้างของงบกำไรขาดทุนในปีนั้น ๆ แต่หากทำการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบหลาย ๆ ปี จะทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างได้อย่างชัดเจน

แนวคิดการวิเคราะห์โดยวิธีอัตราร้อยละของแนวโน้ม (Trend Percentage Analysis)

เพชร บุษบทรัพย์ (2538) การวิเคราะห์แนวโน้มโดยใช้อัตราร้อยละของแนวโน้ม เพื่อดูแนวโน้มของรายการต่าง ๆ ที่ปรากฏในงบการเงิน การวิเคราะห์ลักษณะนี้ ต้องใช้งบการเงินของช่วงเวลาหลาย ๆ ปีต่อเนื่องกัน ส่วนจะเอาปีใดเป็นปีฐานขึ้นอยู่กับวิธีการวิเคราะห์ ตัวเลขที่ได้จะชี้ให้เห็นว่า รายการนั้นมีแนวโน้มสูงขึ้น ยังคงอยู่ในลักษณะเดิมไม่เปลี่ยนแปลง หรือมีแนวโน้มลดลง และผลจากการวิเคราะห์นี้ ผู้วิเคราะห์สามารถสรุปเป็นข้อคิดเห็นของตนเองได้ว่า แนวโน้มทางการเงินและการดำเนินงานของธุรกิจน่าพอใจหรือไม่ การวิเคราะห์ด้วยอัตราร้อยละของแนวโน้มตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป ภายในช่วงเวลาเดียวกันจะบอกให้ทราบถึงแนวโน้มของอัตราส่วนอย่างคร่าว ๆ ของช่วงเวลานั้น การศึกษาแนวโน้มต้องอาศัยข้อมูลทางการเงินต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลาย ๆ ปี แนวโน้มที่ได้จะชัดเจนและตีความง่ายขึ้น นอกจากนี้ ยังใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์ เหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตอีกด้วย การวิเคราะห์แนวโน้มมี 2 ลักษณะคือ

1. วิเคราะห์แนวโน้มจากข้อมูลเดิม เป็นการศึกษาแนวโน้มจากข้อมูลที่ให้มาโดยตรงเป็นรายปี หรือรายเดือน หรือช่วงฤดูกาล แล้วแต่ต้องการดูแนวโน้ม แล้วสรุปว่ารายการดังกล่าวมีแนวโน้มสูงขึ้นหรือลดลง และแนวโน้มนั้นเป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไร

2. การวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้มแบ่งการวิเคราะห์ออกได้ 2 วิธี คือ

- 2.1 อัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ (Progressive Year Horizontal Trend Analysis) ซึ่งคำนวณเป็นอัตราร้อยละของการเพิ่มหรือลดของรายการนั้น ๆ ในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมา

- 2.2 อัตราร้อยละของปีฐาน (Simple Based Year Horizontal Trend Analysis) วิธีนี้จะใช้ปีใดปีหนึ่งเป็นปีฐานเพียงปีเดียว เทียบปีดังกล่าวให้เป็นร้อยละ แล้วนำข้อมูลของปีอื่น ๆ ซึ่งเป็นรายการเดียวกันเทียบกลับมาสู่ปีฐานทุกปีตลอดช่วงเวลาที่ต้องการวิเคราะห์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่เพื่อเป็นการมองถึงการเคลื่อนไหวที่มีความสำคัญไปจากปีฐานเป็นปีต่อปี และทำให้เห็นการเจริญเติบโตที่ชัดเจนกว่า เพราะลักษณะข้อมูลอยู่ในเวลาใกล้เคียงกัน การหาความสัมพันธ์จะดีกว่า

แนวคิดการวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratio Analysis)

เป็นการนำรายการในงบการเงินตั้งแต่สองรายการขึ้นไปมาเปรียบเทียบกันเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรายการนั้น ๆ ซึ่งสามารถแบ่งอัตราส่วนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินระยะสั้น แบ่งได้เป็น

1.1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) อัตราส่วนนี้จะบอกให้ทราบว่าบริษัทมีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้มากน้อยเพียงใด

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

1.2. อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) อัตราส่วนนี้จะบอกให้ทราบว่า บริษัทมีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้ง่ายมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับหนี้สินระยะสั้นที่จะครบกำหนด

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2. อัตราส่วนวัดความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (Asset Management Ratios) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความมีประสิทธิภาพในการจัดการสินทรัพย์ต่าง ๆ โดยจะทำให้ทราบว่าสินทรัพย์ต่าง ๆ มีมากหรือน้อยเกินความจำเป็นหรือไม่

2.1. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover Ratio) เป็นอัตราส่วนที่วัดความเร็วในการเปลี่ยนสินค้าคงคลังให้เป็นยอดขาย แสดงให้ทราบว่าธุรกิจเก็บสินค้าคงคลังไว้มากเกินความจำเป็นหรือไม่

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}}$$

2.2. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Receivable Turnover Ratio) แสดงให้เห็นว่า การหมุนเวียนของลูกหนี้ 1 ครั้ง เริ่มตั้งแต่ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจนกระทั่งเรียกเก็บหนี้ได้นั้นใช้ระยะเวลาานเท่าใด

$$\text{อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{ลูกหนี้เฉลี่ย}}$$

จากอัตราหมุนเวียนของลูกหนี้สามารถคำนวณระยะเวลาการเก็บหนี้ได้ดังนี้

$$\text{ระยะเวลาการเก็บหนี้} = \frac{360}{\text{อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้}}$$

2.3. อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ถาวร

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์ถาวร}}$$

2.4. อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Assets Turnover Ratio) เป็นอัตราส่วนที่บอกให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการใช้สินทรัพย์ของบริษัทว่ามีมากน้อยเพียงใด

$$\text{อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

3. อัตราส่วนวัดความสามารถในการบริหารหนี้สิน (Debt Management Ratios) เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงนโยบายและความเสี่ยงในการบริหารหนี้สินของกิจการ โดยจะชี้ให้เห็นถึงสัดส่วนของเงินทุนที่มาจากหนี้สินและเป็นอัตราส่วนที่วัดว่ากิจการมีกำไรเพียงพอที่จะจ่ายชำระตามข้อผูกพันหนี้สินได้หรือไม่

3.1. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio) แสดงความสัมพันธ์ของหนี้สินกับสินทรัพย์ของธุรกิจ ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าได้ใช้เงินทุนจากหนี้สินมากกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

3.2. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Time - interest - earned Ratio) แสดงให้เห็นว่าบริษัทสามารถทำกำไรจากการดำเนินงานเป็นกี่เท่าของดอกเบี้ยจ่าย

$$\text{อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการบริหารงานของบริษัทว่าสามารถดำเนินงานให้บริษัทบรรลุเป้าหมายได้เพียงใด ทั้งในด้านการขายและการลงทุน

4.1. อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (Profit Margin on Sales Ratio) เป็นการวัดผลตอบแทนเมื่อเทียบกำไรสุทธิต่อยอดขายว่ามีมากน้อยเพียงใด

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}}$$

4.2. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Total Assets Ratio) เป็นการวัดผลตอบแทนเมื่อเทียบกำไรสุทธิต่อเงินลงทุนทั้งหมดของบริษัท

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

4.3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Common Equity Ratio) แสดงให้เห็นกำไรสุทธิที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นเมื่อเทียบกับเงินลงทุนที่ได้จากส่วนของผู้ถือหุ้น เมื่อวิเคราะห์สมรรถภาพในการทำกำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัท

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

แนวคิดวิธีดูปองท์ (Du Pont Analysis)

อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์ (2544) การวิเคราะห์ระบบดูปองท์ เป็นการนำความสัมพันธ์ของอัตราส่วน 3 อัตราส่วนมารวมกัน คือ อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย (วัดความสามารถในการทำกำไร) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (วัดประสิทธิภาพของการใช้สินทรัพย์) และ ตัวทวิส่วนของผู้ถือหุ้น (วัดสัดส่วนของการก่อหนี้) เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อหาอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity หรือ ROE) ดังนั้น เพื่อให้ได้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ จึงต้องศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ ยอดขายสินทรัพย์ และ ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดังนี้

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น = ผลตอบแทนต่อยอดขาย x อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ x ตัวทวิส่วนของผู้ถือหุ้น

$$ROE = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} \times \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times \frac{\text{สินทรัพย์รวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

แนวคิดการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ศิริชัย พงษ์วิชัย (2543) เป็นการวิเคราะห์การถดถอยเพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป ซึ่งจะช่วยให้การพยากรณ์มีความถูกต้องมากขึ้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ดังนั้นสมการการถดถอย ที่ได้จะเรียกว่า สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Equation) โดยมีตัวแบบดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์} \quad \hat{y} = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k$$

สัญลักษณ์ที่ใช้มีความหมายต่อไปนี้

k คือ จำนวนตัวแปรอิสระที่ใช้ในสมการถดถอย

$\hat{y}$ คือ ค่าของตัวแปรตาม

x_i คือ ค่าของตัวแปรอิสระ สำหรับค่าที่ได้จากตัวอย่าง

b_0 คือ ค่าคงที่ (Constant) ของสมการถดถอย สำหรับค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปแบบของสมการตัวอย่าง

b_i คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) ของตัวแปรอิสระตัวที่ $i(x_i)$ ซึ่งค่า b_i นี้จะแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่า y ตัวที่ i ต่อค่า x ตัวที่ i เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้ค่า y เปลี่ยนไป b_i หน่วย โดยค่านึงถึงว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวที่ i มีค่าคงที่

การใช้ตัวแบบการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณในการพยากรณ์ยอดขาย จะให้ยอดขายเป็นตัวแปรตาม ส่วนข้อมูลอื่นให้เป็นตัวแปรอิสระหรือตัวพยากรณ์โดยกำหนดสมมติฐานทางสถิติสำหรับทดสอบดังนี้

H_0 : ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีอิทธิพลต่อยอดขาย หรือไม่สามารถใช้พยากรณ์ได้ทุกตัว

H_1 : ตัวแปรอิสระบางตัวมีอิทธิพลต่อยอดขาย หรือสามารถใช้พยากรณ์ได้บางตัว

ถ้ายอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าไม่ควรใช้ตัวแปรทั้งหมดมาพยากรณ์ยอดขาย แต่ถ้าปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงว่ามีตัวแปรบางตัวสามารถใช้พยากรณ์ยอดขายได้ จึงทำการทดสอบสมมติฐาน ต่อไปนี้

H_0 : ตัวแปรอิสระตัวที่ i ไม่สามารถใช้พยากรณ์ได้

H_1 : ตัวแปรอิสระตัวที่ i สามารถใช้พยากรณ์ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved